

3. Burns, A., Joyce, H. (1997). «Focus on speaking». Sydney: National Center for English Language Teaching and Research.

4. Carter, R., McCarthy, M. (1995). Grammar and spoken language. «Applied Linguistics, 16» (2), 141-158.

5. Chaney, A.L. (1998). Teaching Oral Communication. In: Grandes K-8. Boston: Allyn and Bacon.

6. Cohen, A. (1996). Developing the ability to perform speech acts. Studies in Second Language Acquisition, 18 (2), 253-267.

7. Dudley-Evans, T., St John, M. (1998). Developments in English for specific purposes: A multi-disciplinary approach. Cambridge: Cambridge University Press.

8. Grognet, A. G. (1997). Integrating employment skills into adult ESL instruction. ERIC Digest. Washington, DC: National Center for ESL Literacy Education.

9. Harmer, J. (2007) The Practice of English Language Teaching. 4th ed. London: Longman.

10. Lewis, M. (Ed.) (1997). New ways in teaching adults. Alexandria, VA: Teachers of English to Speakers of Other Languages.

11. Lindsay, C. and Knight, P. (2006) Learning and Teaching English. Oxford: OUP.

12. O'Malley, M., Pierce, L.V. (1996). Authentic assessment for English language learners: Practical approaches for teachers. New York: Addison-Wesley Publishing.

13. Rivers, W.M. (1981). Teaching foreign language skills (2nd ed.). Chicago: University of Chicago Press.

14. Thornbury, S. (2005). How to teach speaking. Harlow, England: Longman.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

СИВАК Олена Борисівна – кандидат економічних наук, викладач кафедри іноземних мов Житомирського державного технологічного університету

Наукові інтереси: методи викладання англійської мови у вищій школі, формування професійної ідентичності бухгалтерів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

SYVAK Olena Borysivna – Candidate of Economic Sciences, teacher of English of the Department of Foreign Languages, Zhytomyr State Technological University

Circle of research interests: methods of teaching English in higher school, formation of professional identity of accountants.

Дата надходження рукопису 10. 09. 2017 р.

УДК 378 (410)

ЧИЧУК Антоніна Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
e-mail: Toniabida@ukr.net

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ДЕТЕРМІНОВАНІСТЬ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Кілька століть вищу освіту Великої Британії репрезентували університети в Оксфорді та Кембриджі, засновані для навчання еліти. Навчання у місті Оксфорд почалося ще у 1096 році, що робить Оксфордський університет найстарішим університетом англослов'янського світу. Кембриджський університет у 2009 році відзначив свою 800-ту річницю, ушанувавши пам'ять об'єднання науковців, які вперше зібралися у Кембриджі у 1209 році. Слід зазначити і такі університети: три шотландські – університет Св. Андрія, університет Глазго та Абердинський – були засновані папською буллою у 15-му сторіччі, а четвертий, Единбурзький, був створений за королівською грамотою у 1583 році [1].

Мета статті. Розглянути проблеми підготовки педагогічних кадрів, зокрема початкової школи, та їхній вплив на економіку Великої Британії на різних етапах соціально-економічного розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У XIX столітті у Великій Британії відбулося прискорення темпів розвитку освіти, що обумовлено комплексом економічних, соціальних і культурних факторів, зокрема: розвитком промисловості, яка вимагала працівників високої кваліфікації; підвищення рівня добробуту населення, яке б мало можливість платити за навчання дітей; розвитком наук про суспільство і людину, що сформувало базу для створення педагогічної освіти [2].

У зв'язку із зазначеним, під тиском

суспільних вимог, створених промисловою революцією і, відповідно, новими потребами країни, в країні інтенсивно розвивається вища освіта, яка у Великій Британії була представлена заснованими в цей період такими навчальними закладами для підготовки значної кількості висококваліфікованих фахівців: були даровані королівські грамоти Коледжу Св. Давида, Лампетерському коледжу (який згодом увійшов до Уельського університету), Даремському університету, Королівському коледжу Лондонського університету та Університетському коледжу Лондонського університету. Крім того, пізніше у цьому ж сторіччі були засновані медичні, природничі та інженерні коледжі в головних промислових містах Англії; деякі з них згодом об'єдналися, ставши так званими «червоноцегляними» університетами – Бірмінгемським, Брістольським, Лідським, Ліверпульським, Манчестерським і Шеффілдським [1].

Як випливає із наведеного вище, система освіти Великої Британії розвивалася в зазначений період паралельно економіці країни, потреби якої необхідно було задовольняти.

У другій половині XIX століття у змісті освіти відбулися зміни: скоротився час на вивчення класичних мов, у навчальному плані з'явилося природознавство, посилювалися вимоги до викладання математики, рідної мови та сучасних європейських мов. В освіту, навіть до змісту початкової школи були введені предмети практичного спрямування, наприклад, комерційна справа [2].

Отже, в XIX столітті у Великій Британії створюються передумови до здійснення НТР, тіснішим стає взаємозв'язок наукового і технічного прогресу. Система освіти цієї країни розвивається паралельно економіці з метою задоволення її потреб. Технічний прогрес стає сильним стимулом розвитку науки, освіти.

Взагалі, кожний етап розвитку системи освіти має свою специфіку, яка обумовлена особливостями соціально-економічного і культурного розвитку країни. Якщо в період кінця XIX століття – 40-х років XX століття система підвищення кваліфікації вчителів компенсувала недоліки базової педагогічної освіти, то в період 1950–1970-х років відбувається адаптація вчителів відповідно до психолого-педагогічних наук, які розвиваються. Адже на всіх етапах розвитку системи освіти існувало протиріччя між соціально-економічними вимогами до школи і рівнем кваліфікації педагогічних кадрів, їхніми можливостями [3].

Станом на кінець Другої світової війни у Сполученому Королівстві було дев'ять університетів і ряд університетських коледжів; багато студентів цих коледжів отримати ступені

Лондонського університету.

Упродовж 1950–1960-х років, оперативно реагуючи на попит з боку зростаючого населення і потреби економіки, технологічність якої постійно збільшувалася, британський уряд почав розширення галузі вищої освіти [1].

Вища освіта країни була елітарною та охоплювала дуже малий відсоток молоді. Однак після Другої світової війни кількість університетів подвоїлася.

Майже століття система вищої освіти у Великобританії мала бінарну структуру, яка характеризується тим, що поряд з університетським сектором існують численні спеціалізовані заклади, в яких навчається значна частина молоді [4].

У період після другої світової війни у Великій Британії відбулося швидке демографічне зростання населення, відбувалося будівництво нових шкіл.

Відповідно до зазначених змін виникла потреба у підготовці додаткової кількості вчителів, зокрема, початкової школи, на зміст і характер якої значний вплив мали соціально-економічні й політичні перетворення у Великій Британії (гостра економічна криза з другої половини 60-х років XX століття у Великій Британії, яка характеризується погіршенням економічного стану в країні, катастрофічним зростанням безробіття, посилення класової боротьби, рухом за повноцінну освіту дітей із народу, боротьбою за демократизацію освіти, скороченням державних коштів на освіту, недостатньою увагою до школи й рівня підготовки вчителів). Все це та науково-технічна революція вимусили уряд посилити увагу до проблем освіти як однієї з найважливіших сфер зміцнення свого ідеологічного впливу й прийняти засоби, спрямовані на підвищення рівня загальноосвітньої підготовки школярів: збільшення терміна обов'язкового навчання до 16 років; розширення охоплення навчаючих, особливо в мережі дошкільних установ та старшокласників [3; 5].

Отже, даний період характеризується розвитком освітньої політики, конфронтацією між урядом і місцевими органами освіти та вчителями.

В середині 70-х років XX століття почався новий етап розвитку НТР, пов'язаний з електронною автоматизацією матеріального виробництва, науково-технічної творчості – інформаційної революції. Отже, в зазначений період інтенсивно розвивається НТР – інформаційна та мікропроцесорна революція, у зв'язку з чим стоїть завдання підвищення ролі розумової праці, комп'ютерної грамотності населення. На нашу думку, для розв'язання поставлених завдань в першу чергу потрібно

підвищувати рівень підготовки вчителів, а отже й учнів, починаючи з початкової ланки, їхню науково-технічну творчість, щоб людина могла обслуговувати створені нею автоматизовані виробництва [6].

Але у 70-ті роки ХХ століття у зв'язку з економічною кризою педагогічні відділення університетів характеризувалися незначною кількістю випускників, адже, за даними К. Зіскіна, міністерство освіти значно зменшило фінансування системи підготовки вчителів, в тому числі і початкової школи; навчальні заклади скоротили кількість студентів. Проте, університети, які мали додаткові джерела фінансування, скоротили прийом на педагогічні відділення значно менше, ніж педагогічні коледжі [2].

У зв'язку із зростанням безробіття, викликаним економічною кризою, знизилась популярність ступеня бакалавра освіти, бо випускники, які одержали таку ступінь, могли влаштуватися лише в школі. Тому студенти віддавали перевагу одержанню звичайного університетського ступеня, який давав більше можливостей для працевлаштування [7]. Викладачі ж, у зв'язку із зменшенням кількості студентів, разом із науковими співробітниками займалися виконанням науково-дослідної роботи: розробляли національно значимі науково-дослідні проекти, присвячені проблемам педагогічної освіти, практичного спрямування, у співробітництві із шкільними вчителями.

Наприклад, упродовж чотирьох років, починаючи з 1976 року в Ноттінгемському, Ексетерському та Лестерському університетах відбувалося впровадження в практику педагогічної освіти нового змісту й методик [2].

У 70-х роках основним типом середньої школи у Великій Британії стала масова об'єднана школа, основним завданням якої була загальна освіта учнів, що відповідала потребам науково-технічного прогресу та соціально-економічним умовам життя суспільства [2].

Стратегічною лінією уряду Великої Британії у 80-ті роки ХХ століття постало завдання спрямувати й зміцнити права вчителя на максимально наближені до потреб школи й дитини. Основним засобом забезпечення цих прав стають механізми ринкової економіки у зв'язку з переходом у 80-х роках від жорсткого адміністративного розподілу ресурсів до ринкових механізмів фінансування. Загальний напрям політики консервативного уряду, очолюваного М. Тетчер, означено, на переконання Ю. Стрункіної, словами: «ринок», «економічна ефективність», «приватизація», «скорочення державного бюджету», у зв'язку з чим державні розходи на освіту були суттєво скорочені [3].

У сфері освіти названі реформи цього періоду сприяли процесам приватизації й маркетизації, а також появи ідеології «нового менеджериства» з його вірою в «ділові» управлінські методи. Дж. Уїтті стверджує, що ці зміни були створені переконанням, що підходи приватного сектора більш ефективні, ніж ті, що склалися традиційно в державному секторі.

У 80-ті роки ХХ століття до системи професійної підготовки були внесені значні зміни, але вони не розв'язали проблему забезпечення країни висококваліфікованими кадрами, бо якість навчання у початковій і середній школі була низька [9]. У зв'язку з цим уряд підняв питання про підвищення стандартів і якості освіти в початковій і середній школі; у 1987 р. було введено «Національний навчальний план». Навіть держсекретар країни заявив, що уряд не може залишити освітню систему, де вчителі вирішують, що повинні вивчати учні, не узгодивши це питання з цілями держави [10]. Тому й був прийнятий закон «Про реформу освіти» у 1988 році, згідно з яким уряд одержав право визначати вимоги до змісту освіти. Були визначені стадії (KS) від 5 до 16 років, обов'язкові предмети. Основним його завданням було підвищення рівня освіти для розвитку економіки країни [11].

У Білій Книзі «Кращі школи» 1985 року зазначалося, що зміст початкової і середньої освіти має бути пов'язаним із життям і враховувати здібності учнів [12].

У цей період сформувався напрям, згідно з яким освіта трактується як поняття, одним із аспектів якого є освіта як соціокультурний інститут, який сприяє економічному, соціальному, культурному функціонуванню й удосконаленню суспільства, виражений у системі, що включає освітні заклади, органи управління ними, освітні стандарти, які забезпечують їхнє функціонування й розвиток [13].

Одним з основних прав громадян, реалізація якого забезпечує економічний, соціальний, духовний прогрес суспільства і розвиток особистості, є право на освіту, що сприяє ефективному вкладу творчих здібностей людини в розвиток людства [14].

У 80–90-х роках ХХ століття в результаті науково-технічного прогресу, який сприяв появі нових інформаційно-комунікативних технологій, знання стали більш значущим фактором економічного розвитку суспільства, ніж капітал і ще більш значущим, ніж фізична робота. В цей період інтелектуальні професії набувають більшої популярності, стають більш масовими. Державою визнана освіта пріоритетним напрямом її політики [14; 15; 16].

З 1983 до 1991 рр. відбувається комерціалізація педагогічної освіти, в цьому

вже починає проявлятися перетин глобалізації та європейської традиції, що виражається у Великобританії як приватизація вищих навчальних закладів.

У соціальному сенсі роль вищої освіти змінилася від суто елітарного інституту, націленого на виробництво національних еліт, до масового інституту, послуги якого потенційно можуть бути затребувані усіма членами суспільства. З точки зору управління освіта пройшла шлях від повного державного регулювання та фінансування до спроби введення ринку в його управління і надання ВНЗ більшої самостійності і свободи вибору. Ця зміна принципів була пов'язана з ідеями «роздержавлення» економіки і освіти. Згодом ці ідеї були модернізовані, однак уявлення про збереження пріоритету ринку в управлінні освітою, а також вимоги його економічної ефективності збереглися.

Таким чином, у другій половині ХХ століття підготовка педагогічних кадрів у Великобританії стала державною проблемою [5;17; 18].

Британський уряд постійно розширював галузі вищої освіти, адже зростав попит з боку населення, чисельність якого зростала і підвищувалися потреби економіки, адже її технологічність постійно збільшувалась. Так, починаючи з 1956 року, створювалися нові коледжі, яким у 1996 році був наданий статус університету; у такий спосіб університетами стали Астонський, Батський, Бредфордський, Брунельський коледжі, Сіті-коледж, котедж Лафборо, Солфордський та Саррейський коледжі, а Інститут науки і техніки Уельського університету у 1988 році перетворився на складову частину того, що зараз ми знаємо як Кардіфський університет: За ці два десятиріччя ще 13 британських освітніх закладів, у тому числі Гульський та Лестерський університетські коледжі, набули статусу університетів, і, крім того, було створено сім нових університетів: університет Іст Англія, Есекський, Кентський, Ланкастерський, Сассекський, Уорікський та Йоркський [1].

На основі аналізу наукових літературних джерел можна висновити, що у 80–90-ті роки права вчителя спрямовувались до потреб школи й дитини, що забезпечувалось механізмами ринкової економіки у зв'язку з переходом від адміністративного розподілу ресурсів до ринкових механізмів фінансування, зокрема, впроваджувалися механізми конкуренції за фінансування; ставилося питання про підвищення стандартів та якості освіти; введено «Національний навчальний план»; уряд одержав право на визначення вимог до змісту освіти з метою підвищення рівня освіти для розвитку

економіки освіти та врахування здібностей учнів. Освіта визначена як соціокультурний інститут, який сприяє економічному, соціальному, культурному функціонуванню та вдосконаленню суспільства. Освіта визнана державою пріоритетним напрямом її політики; підготовка кадрів стала державною проблемою, відбувається значне розширення університетської освіти.

Значні зміни в освіту внесла розвиваюча система неперервної освіти, стосовно якої Прем'єр-міністр Великої Британії сказав, що в економіці, де домінують інформація і знання, освіта – ключ до всього, й не лише в школі і університеті, але й на все життя. Тому вся система освіти й розвитку потенціалу людей має бути змінена [14].

Британська вища школа завжди відрізнялася різноманітністю програм і типів навчальних закладів, що обумовлено своєрідністю її історичного розвитку, децентралізованою системою управління, широкою автономією ВНЗ, впливом риночної економіки [14].

Останнім часом з'являється значна кількість законодавчих актів, спрямованих на створення різних видів освітніх установ; адаптацію навчальних програм і оновлення змісту з тим, щоб враховувати економічні й соціальні зміни, породжені глобалізацією, міграцією; модернізацію приміщень і обладнання освітніх установ [14].

Сьогодні ефективність системи освіти розглядається британськими політиками як один з найважливіших показників загального розвитку країни, включаючи й економічний та соціально-культурний потенціал [3]. У наш час, як зазначає Т. Кучай, головним завданням вищої освіти є необхідність відповідати запитам часу йти назустріч люду, впливати на формування політики і світогляду, пропонувати гуманістичні напрями подальшого розвитку суспільства, екологічно виховувати населення планети.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Проведено аналіз наукових літературних джерел з метою дослідження проблеми підготовки освітянських кадрів, в тому числі і початкової школи, та їх вплив на економіку Великої Британії в період соціально-економічного розвитку країни. Визначено, що соціально-культурні (швидкий демографічний ріст населення, скорочення мережі середніх навчальних закладів), політичні (соціально-політична криза, перехід до демократичної моделі управління) та економічні (криза в економіці, зростання безробіття) фактори вплинули на зміни в розвитку системи підготовки та підвищення кваліфікації вчителів у Великій Британії.

Тенденції науково-технічного прогресу й ринкової економіки викликали розвиток системи освіти, яка найбільш екстенсивно розвивалася в період підйому економіки (1950-ті – 1970-ті роки).

У 70–80-ті роки спостерігається тенденція переходу від елітарної освіти до масової. Виникає необхідність в учителях, в тому числі і початкової школи, які будуть навчати рівноправних дітей демократичного суспільства. В цей період відбувається розширення університетської і не університетської освіти. Педагогічні коледжі одержали статус вищих навчальних закладів. У 80-ті роки спостерігається тенденція переходу до демократичної моделі управління. Кризові явища в економіці і ріст безробіття сприяли в 60-80-ті роки скороченню державних коштів на освіту і орієнтації на пошук інших джерел фінансування.

У 70–90-х роках провідним напрямом політики урядів в галузі освіти стає економічний імператив.

У XXI столітті держава орієнтує систему освіти, яка є ключем до інформації і знань, що домінують в економіці, на розв'язання завдань соціально-економічного розвитку.

Велика Британія не шкодує асигнувань на перебудову системи навчання, на наукову роботу в галузі педагогіки, на вдосконалення методичної системи освіти, зокрема на її випереджувальний характер.

Підготовка та вдосконалення педагогічної майстерності вчителів розглядається у Великій Британії як фактор соціально-економічного й культурно-освітнього розвитку країни. Зокрема, підготовка й підвищення кваліфікації вчителів, у тому числі і початкової школи, детермінується рівнем розвитку економіки країн.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Баскервіль Стів. Система вищої освіти у Великій Британії та міжнародні університетські зв'язки. Довідник для університетів світу / Стів Баскервіль, Фіона Маклеод, Ніколас Сондерс/ Міжнародне управління з питань європейської політики в інтересах вищої освіти Сполученого Королівства. – Серія досліджень / 9. – Липень, 2011. – Українське видання. – Здійснено за сприяння та фінансової підтримки Британської Ради в Україні. – 52 с.

2. Зискин К. Е. Профессионально-педагогическая подготовка учителей средней школы на педагогических отделениях университетов Великобритании во второй половине XX в.: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Константин Евгеньевич Зискин. – Москва, 2002. – 157 с.

3. Гаргай Виктор Богданович. Развитие системы повышения квалификации учителей в Великобритании (конец XIX – конец XX вв.). –

Дис. ... доктора пед. наук. – Новосибирск. – 2006. – 379 с.

4. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За редакцією В. Г. Кременя; авт. кол.: М. Ф. Степко, Я. Я. Боллобаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабін. – К.: Освіта, 2004. – 384 с.

5. Стрункина Юлия Владимировна. Профессиональная подготовка педагогических кадров во второй половине XX века: на материалах Великобритании и России : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. – Ставрополь, 2012. – 169 с.

6. Біда О. А. Проблеми розвивального навчання у підготовці студентів до здійснення природознавчої освіти в початковій школі // Початкова школа. – 2002. – №10. – С. 45–47.

7. Alexander R.J., Craft M., Lynch J. Change in teacher education, Context and provision since Robbins. – Guildford: Holt, Rinehart & Winston, 1984. – 357 p.

8. Sammond, N. Children in History: A Personal Review of the Past Decade's Published Research / N. Sammond // The Journal of Psychohistory. – 1983. – №11. – P. 46–88.

9. Higher Education Output in Engineering: International Comparisons // Employment Gaz. – L. 1987 – Vol.95. – №12 – P. 603–610.

10. A Better Way, <http://www.reform.co.uk>

11. The Education Reform Act – London, 1998. www.legislation.hmso.gov.uk/acts/acts1998.htm

12. Пуховська Л. П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності // Л. П. Пуховська. – К.: Вища школа, 1997. – 180 с.

13. Ситаров В. А. Дидактика. – М.: Academia, 2002. – 365 с.

14. Шмакова Александра Павловна. Опыт развития правовых отношений в образовательной системе Великобритании на рубеже XX–XXI вв.: 13.00.01: Дис. ... канд. пед. наук. – Омск, 2006. – 214 с.

15. Кучай О. Особливості підготовки майбутніх учителів початкових класів засобами мультимедійних технологій / О. В. Кучай // Вісник Черкаського університету. – Серія: Педагогічні науки. Випуск № 34(247). – 2012. – С. 137–140.

16. Кучай О. Використання мультимедійних технологій у підготовці вчителів початкових класів: навчальний посібник. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А., 2015. – 52 с.

17. Кучай Т. П. Підготовка майбутніх учителів в університетах Великої Британії до екологічного виховання учнів: монографія / за ред. д. пед. н., проф., дійсного члена НАПН України Н. Г. Ничкало. – Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2010. – 216 с.

18. Кучай Т. П. Стратегії розвитку вищої школи Великобританії // Вектор науки Тольятинського Государственного университета. – 2010. – №2 (12). – С. 193–195.

19. Кучай Т. П. Система професійної підготовки вчителів початкових класів до морально-етичного виховання учнів в університетах Японії: монографія / за ред.

Н. Г. Ничкало. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А., – 2014. – 584 с.

REFERENCES

1. Baskerville, S. (2011). *Systema vyshchoi osvity u Velykii Brytanii ta mizhnarodni universytetski zviazky. Dovidnyk dlia universytetiv svitu*. [The higher education system in the UK and international university relations. Handbook for universities].
2. Ziskin, K. E. (2002). *Profesionalno-pedahohicheskaia podhotovka uchitelei srednei shkoly na pedahohicheskikh otdeleniakh universitetov Velikobritanii vo vtoroi polovine XX v.* [Professional and pedagogical training of secondary school teachers in the teaching departments of universities in the UK in the second half of the twentieth century]. Moscow.
3. Gargai, V. B. (2006). *Rozvitie sistemy povysheniia kvalifikatsii uchitelei v Velikobritanii (konets XIX – konets XX vv.)*. [The development of a teacher training system in the UK (late XIX – late XX centuries)]. Novosibirsk.
4. *Vyshcha osvita Ukrainy i Bolonskyi protses: Navchalnyi posibnyk/Za redaktsiieiu V.H. Kremenii*. (2004), [Higher education Ukraine and the Bologna Process / Edited by V. Kremen.] Kyiv.
5. Strunkyna, Y. V. (2012). *Profesionalnaia podhotovka pedahohicheskikh kadrov vo vtoroi polovine XX veka: na materialakh Velikobritanii i Rossi.i* [Professional training of teaching staff in the second half of the twentieth century: on materials from Great Britain and Russia]. Stavropol.
6. Bida, O. A. (2002). *Problemy rozvyvalnoho navchannia u pidhotovtsi studentiv do zdiisnennia pryrodoznavchoi osvity v pochatkovii shkoli*. [The problems of developing education in preparing students for the implementation of natural history education in elementary school]. Elementary School.
7. Alexander, R. J., Craft, M., Lynch J. (1984). *Change in teacher education, Context and provision since Robbins*. – Guildford: Holt, Rinehart & Winston.
8. Sammond, N. (1983). *Children in History: A. Personal Review of the Past Decade's Published Research*. The Journal of Psychohistory.
9. *Higher Education Output in Engineering: International Comparisons* (1987), Employment Gaz.
10. *A Better Way*, <http://www.reform.co.uk>
11. *The Education Reform Act – London*, (1998). www.legislation.hmso.gov.uk/acts/acts1998.m
12. Puhovska, L. P. (1997). *Profesiina pidhotovka vchyteliv u Zakhidnii Yevropi:spilnist i*

rozbizhnosti. [Teacher training in Western Europe: similarities and differences]. Kyiv.

13. Sytarov, V. A. (2002). *Dydaktyka*. [Didactics]. Moscow.
14. Shmakova, A. P. (2006., *Opyt razvityia pravovykh otnoshenii v obrazovatelnoi sisteme Velikobritanii na rubezhe XX-XXI vv*. [Experience in the development of legal relations in the educational system of Great Britain at the turn of the twentieth and twenty-first centuries]. Omsk.
15. Kuchai, O. (2012). *Osoblyvosti pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv zasobamy multymediinykh tekhnolohii*. [Features of training primary school teachers by means of multimedia technologies]. Vestnik Cherkassky University.
16. Kuchai, O. (2015). *Vykorystannia multymediinykh tekhnolohii u pidhotovtsi vchyteliv pochatkovykh klasiv* [The use of multimedia technologies in training primary school teachers]. Cherkasy.
17. Kuchai, T. P. (2010). *Pidhotovka maibutnikh uchyteliv v universytetakh Velykoi Brytanii do ekolohichnoho vykhovannia uchniv*. [Training future teachers at universities in the UK to environmental education of students]. Cherkasy.
18. Kuchai, T. P. (2010). *Stratehii razvitiia vysshei shkoly Velikobritanii*. [High society development strategy schools of Great Britain].
19. Kuchai, T. P. (2014). *Systema profesiinoi pidhotovky vchyteliv pochatkovykh klasiv do moralno-etychnoho vykhovannia uchniv v universytetakh Yaponii*. [The system of training primary school teachers to moral and ethical education of students at universities in Japan]. Cherkassy.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЧИЧУК Антоніна Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
Наукові інтереси: підготовка науково-педагогічних кадрів у США і Великій Британії.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

CHYCHUK Antonina Petrivna – PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkassy.
Circle of research interests: training of the teaching staff in the USA and Great Britain

Дата надходження рукопису 15. 09. 2017 р.